

PRESTIŽNÍ STUDENT

patnácté číslo

S
V
O
B
O
D
A

8.11. 2023

ČLENOVÉ REDAKCE

**PÁJA
CHALUPOVÁ**

**KUBA
MEJZR**

**KLÁRKA
ŠOLTYSOVÁ**

**MAKY
NOVÁKOVÁ**

**ANIČKA
VERNEROVÁ**

**ELIŠKA
DOLEŽÍLKOVÁ**

**MAJDA
MAJNEROVÁ**

**ONDRA
GROH**

**KRISTÝNA
SIEGLOVÁ**

**MAJDA
KOZLOVÁ**

**MAREK
BARBUŠ**

OBSAH

GRAFIKA

Pavla Chalupová
Majda Majnerová
Maky Nováková
Majda Kozlová
Kristýna Siegllová

ILUSTRACE

Nella Vagerová

KOREKTURA

Anička Vernerová
Ondra Groh

TITULKA

Klára Doležilková

Úvodník	3
Svobodná volba making our lives little bit harder	4
Listopad 1989 jinak	5
Halloween na GA	6
Poker jako škola života	7
Nebezpečná svoboda	8
Stát dělá totéž, co mafie; Yakuza se taky stará o svoje lidi: rozhovor s Janou Urzovou	9
Karel Svoboda	12
Aktuality	13
Cestování MHD	14
Doma u televize? Jak prožili naši profesoři 17. listopad?	15
Krátký návod na to, jak volit, od nezkušeného 18letého studenta	17
Seasonal depression	18

Drazí čtenáři,

minulé pondělí jsme se s mnohými z vás sešli ve velkém stylu a úžasných kostýmech v naší tělocvičně a společně jsme oslavili Halloween. Kostýmy byly velmi pestré - od strašidelných přes ty zábavné až po napodobeniny postav ze slavných filmů a seriálů. Fotky z celé akce naleznete na našem instagramu.

V tomto vydání Prestižního studenta se zaměřujeme na svobodu. Hlavní motivací ke zvolení tématu pro nás samozřejmě byla sametová revoluce. Věřím, že o této historické události jste již všichni slyšeli, ať už to bylo v hodině dějepisu nebo od svých rodičů či prarodičů. Jedná se o jednu z bližších historických událostí k naší současnosti, která měla dopad nejen na naši svobodu.

Články se jako vždy dotýkají tématu tak moc, jak se nám zrovna chtělo. Nebezpečná svoboda, Seasonal depression, Karel Svoboda nebo Halloween na GA, to vše jsou názvy článků listopadového čísla. Samozřejmě tu nechybí pravidelný rozhovor s členem pedagogického sboru: tentokrát jsme si vybrali paní profesorku Urzovou, která nám ukázala svůj pohled na svobodu a svět.

Svobodné čtení Vám přeje

šéfredaktorka Pavla Chalupová

Šéfredaktorka

Svobodná volba is making our lives little bit harder

Z historie známe vícero případů, kdy možnost svobodně se rozhodnout nebyla samozřejmostí, ale spíše ojedinělým případem. Proto je dnešní možnost alespoň částečně rozhodovat v našich životech téměř o všem je privilegiem moderní společnosti. Jenže jako vše ostatní má i svobodná volba své temnější stránky.

Někdy se jen tváří jako svobodná.

Ačkoliv je svoboda volby dnes chápána jako základní právo, které nám umožňuje vykonávat rozhodnutí na základě našich preferencí, nikdy se to neobejde bez vlivu okolí. Může se jednat o reklamy, jež nám někdy až poněkud agresivně podstrkují „zcela zázračné produkty“ a lákají na jejich koupi občas zcela bizarními a absurdními scénkami.

Nebo jde o vliv společnosti, která většinově zastává názor na určitou věc, takže když se najednou chceme rozhodnout jinak a vystoupit z řady, začíná na nás být vyvíjen tlak, jenž má poměrně dobrou schopnost nás odradit. Oni na vás lidé totiž budou pohlížet zcela jinak, když si dáte místo klasické černé kávy bílou krémovou. Život na škole by se vám mohl rázem o něco zkomplikovat.

Bufikové dilema

Odborně se tomu říká „paradox volby“, který je nám všem s největší pravděpodobností dobře znám, ačkoliv tento pojem možná slyšíte poprvé. Tento paradox nastane, když máme příliš mnoho možností.

Místo abychom tedy využívali plně příležitosti dnešního světa, jsme najednou přehlčeni a paralyzováni příliš širokou nabídkou. Nepomáhá ani skutečnost, že ve chvíli, kdy se konečně rozhodneme, by se mohly zavřít jiné dveře. Tahle věc je jednoduše až děsivě pravdivá a týká se nás všech, ať už se rozhodujete, jak naložíte se životem po ukončení našeho prestižního gymnázia, nebo si vybíráte svačinku v bufíku.

Tragédie na všechny strany

Někdy se nečekaně ocitneme v situaci, kdy vlastně ani jedna z možností nezní příliš optimálně, a tak se místo racionálního zamyšlení jen stresujeme a vymýšlíme katastrofické scénáře. Zatímco tedy čekáme, že nám vesmír či dokonce mimozemšťané poskytnou návod na vyřešení našeho zapeklitého problému, v hlavě nám běží představy o konci světa na milion možných způsobů. I toto může patřit do sbírky momentů, kdy bychom se ze všeho nejraději vyhnuli rozhodování a intenzivně předstírali svou neexistenci.

Z neomezené svobody rozhodování tedy může vyplynout nejen paradox volby, ale i vliv okolního světa nebo přehlčení. Takže ano, i když je svobodná volba cenným ideálem, není bez problémů a není perfektní, stejně jako nic na tomto světě.

Majda Kozlová

Listopad 1989 jinak

„Sametová revoluce byla zosnována Sovětským svazem a USA!“ tvrdí odvážná konspirační teorie. Má ale toto tvrzení, které popírá učebnice dějepisu i nespočet individuálních prožitků, reálný podklad?

V Den studentstva roku 1989 Československo vykročilo od totality směrem k demokracii a svobodě. Režim symbolicky padl právě padesát let po smrti studenta Jana Opletala, když se z pietního průvodu stala mírumilovná, ale naprosto klíčová demonstrace. Snad jen málo žáků projde devátou třídou bez těchto znalostí. Co ale v hodinách dějepisu zmíněno nebývá, je teorie, že sametová revoluce nebyla impulsem statečných jednotlivců, ale pečlivě dohodnutým tahem dvou mocností ve hře o Evropu.

V době před 17. listopadem 1989 byl SSSR ekonomicky v troskách. Částečně k tomu přispěla neúroda, ale i tzv. „hvězdné války“, jak nákladné zbrojení dvou velmocí nazval tehdejší prezident Reagan. Sovětský svaz s Gorbačovem v čele v tomto s USA nemohl soupeřit, zejména kvůli rychle mizejícím financím.

Sověti se cítili ohroženi „imperialistickým rozmachem hamižných amerických kapitalistů“ a snahou NATO posouvat své hranice až nebezpečně na východ. Podle teorie bylo vzdát se malého Československa, ležícího v srdci Evropy, pro SSSR přijatelná ztráta. Přátelství, které navzdory okolnostem panovalo mezi Gorbačovem a Reaganem, může spekulace jen podpořit. No jen se na ně podívejte!

Další z konspiračních teorií tvrdí, že revoluce byla naplánovaná frakcí v samotné KSČ. Neměla svrhnout slábnoucí vládu jako takovou, ale umožnit předání moci mezi členy vedení. Překvapivým faktem je, že průvod na Den studentstva 17. listopadu byl původně zorganizovaný Socialistickým svazem mládeže. Jeho vývoj byl ale v rukou studentů samotných a komunistům se k jejich nelibosti vymkl kontrole. Přestože se revoluce nazývá „sametová“ a někdy i „něžná“, prostředky k jejímu potlačení něžné nebyly. Členové ozbrojených jednotek demonstranty surově, i přes jejich jednoznačně mírumilovný postup, bili. Protestující skandovali hesla jako „Máme holé ruce!“ a „Vy nás máte chránit!“, zpívali hymnu, klečeli na kolenu a za plastové štíty zastrkávali květiny.

Chceme-li libovolně propojovat fakta a spekulovat, můžeme dojít k různým teoriím. Valná většina historiků má ale jasno - pád komunistického režimu po 17. listopadu byl důsledkem oslabení Sovětského svazu a masové iniciativy a odvahy jednotlivců. Zřejmé je, že 17. listopad radikálně změnil podobu každodenního života v naší zemi, a v činech, které ho umožnily, můžeme hledat inspiraci i dnes.

Kristýna Siegllová

Halloween na GA

Již druhým rokem jsme na našem prestižním gymnáziu pořádali lehce netradiční akci, některým známou jako Halloween (pro češtinářské fajnšmekry též Helouvín, pozn.red.). U nás má takto na přelomu října a listopadu možná stále, hlavně u starší generace, větší oblibu svátek Dušiček, které nám připomínají naše zemřelé předky, ale globalizaci jednoduše neunikneme a čím dál více lidí se orientuje spíše na americkou obdobu. Aby se ale budova Arabské neproměnila v šílenou zmeň studentů oblečených do nápaditých kostýmů a vykřikujících „TRICK OR TREAT“, musel se někdo schopný ujmout organizace.

A právě proto jsme tu my, váš nejoblíbenější studentský školní časopis, který si vzal druhý ročník pod svá křídla. Chtěla bych hrdě prohlásit, že letošek dopadl lépe než loňský počín, ale nechci posuzovat za vás ostatní. Nerada bych však opomenula zmínit pomoc konkrétních lidí, bez kterých by výsledek rozhodně za moc nestál.

Proto jsme všichni v redakci neskonale vděční paní profesorce Helebrant, která nám s celou organizací pomáhala, vytiskla nám reklamní letáčky s poupraveným datem konání a na vlastní náklady pořídila sladkou odměnu pro všechny zúčastněné. Velké díky patří také paní profesorce Bazyn, která nám zajistila skvostnou fotodokumentaci celé akce. Nesmím zapomenout ani na naši spolužačku a bývalou redaktorku Nelly, která byla též velmi schopnou a žádanou fotografkou. V neposlední řadě bych také ráda poděkovala všem (opravdu všem), kteří byli ochotni na naši výzvu přistoupit; bez vašich kreativních, nápaditých a odvážných kostýmů by se žádné naše představy neuskutečnily.

My v redakci jsme si přípravu i samotné setkání velmi užili, budeme se tedy těšit na příští rok... Jestli ovšem nějaké příště bude, existence na Arabské je občas velmi nejistá.

Anička Vernerová

Poker jako škola života

Přečíst si knihu o pokeru by mě nikdy zásadně nelákalo, kdyby autorkou nebyla psycholožka. Knihu *The Biggest Bluff* napsala Maria Konnikova, která se během svého studia psychologie zabývala lidským rozhodováním. To byl jeden z hlavních důvodů, proč se vůbec začala o poker zajímat – do doby o něm věděla přibližně tolik jako většina lidí.

Spojila se s Erikem Seidelem, renomovaným profesionálním hráčem pokeru, který ji zasvětil do teorie hry a fungoval jako její průvodce. M. K. Počítala s tím, že její hluboká znalost lidské psychiky bude velkou výhodou; považovala se za nestereotypní, nezávislou ženu a čekala, že se nenechá ovlivnit převahou mužů a že bude schopná dostatečné sebereflexe, aby rozeznala, kdy s ní někdo manipuluje a kdy se řídí předsudky místo fakty. Proto byla velmi zaskočená, když zjistila, že hraje pasivně, protože nechce vyvolávat konflikt, že není stoická, ale nervózní, že trpí pocity nepatřičnosti, a že se dokonce nechá oklamat „milým staříkem“, který hraje na její city.

Většina z nás ví, co máme dělat, ale pak to neděláme; i když známe teorii, aplikovat ji v praxi je mnohem náročnější. Za pomoci své vlastní tvrdohlavosti a důkladné podpory Seidela nejen vytrvala, ale z původně snad až příliš ambiciózního plánu vytvořila mnohem více než „koníček“ a nakonec dokázala hraním pokeru vydělat téměř tři sta tisíc dolarů. Při psaní nepopisuje pouze své zkušenosti, ale propojuje je s psychologickými koncepty, které jsou relevantní i v našich každodenních životech.

Jedním z hlavních témat knihy je rozhodování. Způsob rozhodování se v pokeru se totiž podobá způsobu, kterým se rozhodujeme v životě mnohem více než jiné hry – typicky například šachy. V šachu můžeme teoreticky znát všechny možné tahy dopředu a téměř žádnou roli zde nehraje náhoda. V pokeru musíme brát v úvahu možnost blafování, musíme být schopni porozumět osobnosti spoluhráčů, jejich motivům, stylu hry a navíc si být vědomi vlastních nevědomých vzorců chování. V šachu začínáme hru každý na stejné startovní pozici; v pokeru jsou naopak každému náhodně přiděleny různé karty a člověk se musí naučit s nimi hrát. Stejně tak v našem životě nemáme kontrolu nad tím, komu a kam se narodíme, ale můžeme ovlivnit, co se svým životem uděláme.

To, jak Konnikova uvažuje o rozhodování, mi přijde velmi originální. Většina lidí by asi řekla, že se rozhodla dobře, pokud jejich rozhodnutí vedlo k dobrému výsledku. Podle Konnikové to ale není správný přístup. Za dobrý výsledek může být zodpovědná náhoda nebo jiný faktor. Důležitější podle ní je, zda se rozhodujeme „dobře“ v daném momentu; na základě ověřených faktů a informací dostupných v té chvíli, zda vybíráme možnost, která nám dveře otevírá, či spíše zavírá. V takovém případě můžeme říci, že naše rozhodnutí bylo „správné“, přestože nevedlo k dobrému výsledku. Víme, že jsme udělali vše, co bylo v našich silách a ovlivnili vše, co bylo pod naší kontrolou.

Při čtení mě zaujal ještě jiný koncept, který s tím předchozím úzce souvisí. V češtině pro něj neexistuje překlad a užívá se anglického termínu „locus of control“ (volně přeloženo jako těžiště kontroly). Naše pojetí kontroly může mít „těžiště“ uvnitř, nebo mimo nás – buď se považujeme za schopné situaci ovlivnit, nebo předpokládáme, že je výsledek pod kontrolou vnějších faktorů. Uvedu banální příklad, jako je zadání eseje ve škole. Můžeme se snažit poradit si s tím, co máme, nebo můžeme tvrdit, že nám „nesedlo téma“. V knize Konnikova uvádí, že první přístup je zdravější a vede ke spokojenějšímu a úspěšnějšímu životu; ten druhý je spojován s vyšší mírou deprese, pasivity a nihilismu. Samozřejmě to neplatí ve všech případech, kupříkladu v případě smrti blízkého člověka. Nad takovou situací většinou nemáme žádnou moc a člověk, který se domnívá, že mohl věc ovlivnit, často skončí v nekonečném sebeobviňování.

Možná jste si všimli, že tato témata příliš nevysvětluji na pokerových termínech. Přiznám se, že jsem většinu z nich zapoměla a ani během čtení jsem jich mnoho neovládala, ale nenechte se tím odradit – i bez znalosti těchto termínů je kniha fascinující. V knihkupectví ji zřejmě najdete v sekci self-help, ale narozdíl od mnoha jiných to není recept na lepší život, nenajdete v ní konkrétní kroky, kterými se řídit; je to spíše přístup k životu, který stojí za to zvážít. A tak ať už jste nadšení do pokeru, nebo ne, tato kniha může nabídnout originální pohled na to, jak se orientovat v našem světě plném nejistot.

Anonym

Nebezpečná svoboda

34 let od pádu Berlínské zdi, 33 let od prvních (postkomunistických) svobodných voleb u nás, 32 let od pádu Sovětského svazu. Všechny tyto události z naší novodobé historie měly jedno společné motto, které je v podobě symbolů klíčů, svíček či holých rukou doprovázelo - svoboda. Tato hodnota se po celou dobu historie vyvíjela, měnila, dostávala kruté zásahy, nebo naopak i vzkvétala. Dnes však žijeme něco unikátního a historicky jedinečného, co tuto hodnotu posouvá na novou úroveň. Z té socialistické uzavřenosti, strachu, nejistoty - je paradoxní, že se režim navenek tvářil přesně naopak - jsme se dostali nebo se přinejmenším pomalu dostáváme, na druhou stranu spektra. Svoboda slova je prakticky neomezená, každý si může psát cokoli, reagovat na cokoli, nadávat na kohokoli a ještě k tomu z pohodlí domova a anonymně. Kde má však všechno tohle hranici a jak ji máme poznat?

Takto zní jeden z klasických Havlových citátů: „Přirozenou nevýhodou demokracie je, že těm, kdo to s ní myslí poctivě, nesmírně svazuje ruce, zatímco těm, kteří ji neberou vážně, umožňuje téměř vše.“ Podobné je to i se svobodou. Ten, kdo ji nebere vážně, ji bude zneužívat pro svůj vlastní prospěch.

V historii to často probíhalo zhruba takto: stačila jen malá krize, na základě které lze buď lidi vystrašit nebo jim naslibovat nesplnitelné, v nejideálnějších případech se samozřejmě jedná o kombinaci obojího, a jste u moci. Představte si tento scénář dnes, v době, kdy má naprostá většina z nás mobilní telefon, na kterém má pravděpodobně staženou aspoň jednu aplikaci, která má obrovský potenciál v ovlivňování mas lidí. Nejenže je to skvělý nástroj k šíření politických programů a sbírání fanoušků - všichni z vás pravděpodobně alespoň jednou zahlédli AB, jak koštětem drbe prase, peče vánočku nebo tancuje tiktok tanečky - ale také pro šíření lží a dezinformací.

Ideálním příkladem je Donald Trump, bývalý americký prezident a pravděpodobně i kandidát do amerických prezidentských voleb 2024. Za čtyři

roky, které strávil v Bílém domě, dle The Washington Post Fact Checker vyplodil neuvěřitelných 30 573 lživých výroků a právě kvůli sociální sítím se tyto výroky následně dostaly mezi většinu jeho voličů. Proč je to pro mě, a měl by být i pro vás, varovný signál? Hlavním důvodem je, že klame převážně o svých politických výkonech a o svých protikandidátech. Kdyby se tedy volič - a věřte mi, že tací jsou - díval na politiku pouze optikou zkreslených Trumpových výroků, tak se ani nemůžeme divit, že si ho idealizuje a bude ho za každou cenu bránit. Jsou tu samozřejmě tací, kteří přemýšlí kriticky a přinejmenším se pozastaví nad tím, jestli je správná volba Trumpa podporovat, ale kritický pohled na okolí, konkrétně na politiky, není něco, co bychom mohli brát jako samozřejmost.

Dnes je proto velice důležité mít na vědomí, že žijeme v době, kdy máme největší svobodu slova, jakou jsme kdy měli. Je dokonce takovou, že toleruje i lži a úmyslnou manipulaci. Našlapujeme tedy na tomto tenkém ledě velice opatrně a přemýšlejme nad tím, co slyšíme, vidíme, čteme a samozřejmě následně i píšeme, protože pokud si nedáme pozor, tak je možné, že se pod tím ledem začneme topit a už z pod něj nebude možné vyplavat ven.

Ondřej Groh

Stát dělá totéž, co mafie; Yakuza se taky stará o svoje lidi: rozhovor s Janou Urzovou

S paní profesorkou Urzovou jsme probrali svobodu skrz naskrz. Od té občanské jsme se dostali až ke svobodě nás, studentů. Dotýkáme se zde i anarchokapitalismu, myšlenkového směru, kterým se paní profesorka řídí.

Co Vás napadne jako první, když se řekne svoboda?

Tak to jsou dvě věci. První je život beze strachu. To kdysi řekl, myslím, Horatio, že nikdy nemůže být svobodný ten, kdo žije ve strachu. Strach třeba před následky toho, co člověk řekne, což je princip totality, kdy jsou lidé drženi v nesvobodě právě strachem.

Tou druhou je možnost rozhodnutí, možnost volby. To znamená, že na základě svých informací rozhoduju o sobě, svém majetku, volném čase, o tom, kam pojedu, nebo nepojedu a podobně. To pro mě znamená svoboda.

životním pojištění. Zdravotní pojištění není pojištění, ale vlastně taky daň. Takže dvě třetiny příjmů, které mám, mi někdo vezme a rozhoduje o nich. Nemůžu rozhodovat já sama. Už to je základní nesvoboda.

A potom máme spoustu různých omezení - co se musí, co se nesmí. Původně to možná bylo nařízení s dobrým úmyslem, ale to už tak dávno není.

Takže ne. Nemám tolik svobody, kolik bych chtěla.

Kde je podle Vás na světě největší svoboda?

Tady. V porovnání s tím, co člověk vidí ve světě, co se kde děje, ze zkušenosti třeba mých přátel z jiných částí světa. Myslím si, že jsme na tom ještě velmi dobře. Máme vysokou míru svobody. Není to samozřejmě ideální, ale v porovnání s tím, co se děje na východě, v Africe, v Americe, si myslím, že jsme na tom velmi dobře.

„DVĚ TŘETINY PENĚZ, KTERÉ SI VYDĚLÁM, MUSÍM DÁT STÁTU“

Vidíte zásadní rozdíl ve svém životě a životě svého okolí v porovnání s minulým režimem?

Máte tolik svobody, kolik chcete?

No, ani omylem. Už jenom to, že dvě třetiny peněz, které si vydělám, musím dát státu. Nebo spíš stát mi to násilím sebere na daních. Buďto na zjevných daních nebo na maskovaných, třeba

Rozhodně. Týká se to právě strachu. Režim před revolucí byl čistě totalitní, to znamená, že člověk mohl být popotahován i za to, co udělali nebo řekli jeho příbuzní. A pořád tam byla taková ta možnost, že když neuděláš, co ti režim řekne, přijdou následky. Nebudeš mít práci, kterou chceš, nebudeš moct studovat. Už jenom skutečnost, že se nemohlo cestovat, byla obrovské omezení. Asi

nejsvobodnější doba byla devadesátá léta a od té doby to jde, řekněme, od desíti k pěti. Ale rozhodně jsme se nedostali k té míře nesvobody, která byla před revolucí. Teď se máte docela dobře, co se svobody týče.

Vy se řídíte myšlenkovým směrem, který se jmenuje anarchokapitalismus, je to tak?

Ano, je to tak.

Mohla byste ho čtenářům přiblížit?

Já to zkusím velmi stručně. Anarchokapitalismus vychází z několika myšlenek a jednou z nich je absolutní nedotknutelnost osobního vlastnictví. To znamená, že o tom, co mi patří, si mám právo rozhodovat sama, do toho mi nikdo nemůže mluvit. Takže rozhoduju o svém majetku, co s ním udělám nebo neudělám, jestli ho někomu dám a podobně. To, co mi patří, je moje a mám právo si to chránit. S tím souvisí i to, že moje tělo je můj majetek, o těle rozhoduju já, ať už se to týká zákroku, tetování, ale taky toho, co můžu do těla vpravit, ať už je to legální nebo nelegální.

Další myšlenkou je princip neagrese. To není úplně princip nenásilí. Já mám právo chránit sebe nebo svůj majetek klidně i násilně, ale ne aplikovat agresi vůči někomu. Nevnučovat někomu násilím svoje myšlenky a rozhodnutí.

URZA.CZ

A vlastně z těchto věcí vyplývá, že odmítáme stát jako takový, protože stát je monopol na násilí a přesně tyhle záležitosti porušuje. Ať už je to nedotknutelnost osobního vlastnictví, vlastnictví těla, ale i omezování svobod. Princip, který nutí člověka mít pocit, že bez státu by to nešlo. Ale ono by to určitě šlo.

Další z myšlenek anarchokapitalismu je respektování smlouvy. Pokud se na něčem dohodnou dobrovolně dva lidé, nikdo nemá právo jim do toho zasahovat. To znamená, ať už je to zaměstnavatel, zaměstnanec, obchodní jednání... A stát si uzurpuje právo do těchto osobních a dobrovolných smluv zasahovat.

Takže Vy si myslíte, že lidé by byli schopni řídit se tímto myšlenkovým směrem?

Určitě ne hned. Od mala jsme indoktrinováni tím, že bez státu by to nešlo. Kdysi byli takhle indoktrinováni lidé tím, že bez otroků by to nešlo. Ale že to jde, to vidíme velmi zjevně. Tenkrát si to taky nedokázali představit.

Každý člověk, když uvažuje, zda by to šlo bez státu, uvažuje podle toho, co zná. V devadesátých letech se řešilo, proč nemůže být soukromé, nestátní zdravotnictví a tvrdilo se, že všichni doktoři by si zřídili plastickou chirurgii a nikdo by nedělal ORL, chirurgii,... A vidíme, že to jde docela dobře.

Bude to dlouhá doba. Musí se začít, řekněme, postupně. Už tím, že nebude myšlenka potřeby státu vnucována dětem již od mateřské školky. Tak, jako to bylo s ženskými právy. Před sto lety se říkalo: „Ženy nemůžou studovat, nemůžou volit.“ Nerodily by se děti. Prostě byla by to strašná anarchie, strašná krize. No a to, že můžete studovat a můžete volit, bereme teď jako naprostou samozřejmost. Takže určitě by časem ta možnost byla.

„STÁT MÁ MONOPOL NA NÁSILÍ“

„Právě svobodou platíme za každou další pravomoc státu.“ To je věta z vašeho webu urza.cz. Myslíte si ale, že jde o nezbytnou výměnu?

No, z pozice státu to je nezbytné, ať už tvrdí, že to není pravda, ale stát má monopol na násilí. Má monopol na ledacos a má právo a možnost potlačovat konkurenci. Regulovat konkurenci, úplně zakázat konkurenci. To znamená, když se mluví o pravomocích státu, vlastně regulace toho, co stát dělá, by mohl dělat někdo jiný. A myslím si, že co se týká obchodu, lidé velmi dobře chápou, že kdyby nějaký pekař měl monopol na pečení a měl ozbrojené složky, které budou ničit ostatní pekárny, že to je špatně. Ale přesně tohle dělá stát. Každá pravomoc, kterou si uzurpuje, znamená, že je někomu brána svoboda.

„ÚPLNĚ NEJLEPŠÍ JE ŽÁDNÝ STÁT.“

Jak by podle Vás tedy vypadal ideální stát s naprostou svobodou.

Já tomu rozumím, ale úplně nejlepší je žádný stát. V historii už to bylo. Třeba v Bibli je popsána doba soudců, kdy Izraelité měli pravidla, měli soudce, dobrovolně se jim podřizovali. Island se ve středověku velmi blížil nestátnímu zřízení.

Žádný stát, když si uvědomíme, že je to jenom legalizovaná mafie. Stát dělá totéž co mafie, vybírá výpalné na ochranu, bere část peněz, sám s nimi nakládá podle svého a když se říká, že stát poskytuje i dobré věci - Yakuza se taky stará o svoje lidi. Takže v okamžiku, kdy tady na to přistoupíme, tak si uvědomíme, že bez mafie to jde taky, takže to znamená i bez státu.

„MINIMÁLNĚ MÁTE SVOBODU TADY NEBÝT.“

Mají podle Vás studenti na této škole dostatečnou, nebo dokonce úplnou svobodu?

Úplnou svobodu ne, ale už jenom to, že tady jste dobrovolně, že ta škola vám nebyla přidělena, že jste si to sami vybrali, je součástí svobody. Dobrovolně jste přistoupili na to, že tady budete studenty, to znamená se vším všudy, i s dodržováním školního řádu a pravidel, která tady jsou. A myslím si, že i v rámci těch pravidel, na která jste dobrovolně přistoupili, máte velkou

svobodu. Minimálně máte svobodu tady nebýt. Hlasování nohama, prostě „jdeme pryč“. Takže pokud někdo nebude srozuměn s pravidly tady, tak může kdykoliv odejít a nikdo ho nedrží.

Ale myslím si, že i možnost volby toho, jestli se budete přezouvat, nebudete přezouvat, co budete nosit na sobě, jaké budete mít účesy. A pokud se někdo cítí nesvobodný třeba v tom, že má pevně daný rozvrh a předměty, které by nechtěl studovat, to je součástí té dobrovolné smlouvy na kterou jste přistoupili, takže si myslím, že jste na tom docela dobře.

Je podle Vás možné, aby měli všichni lidé naprostou svobodu, aniž by tím omezovali nebo ohrožovali svobodu někoho jiného?

Já si myslím, že ano. Sice se zase někdo může ohradit, že to je velmi naivní, ale je to totéž, co už jsem řekla. Existence systému bez otrokářství, systému, kde ženy a muži mají stejná práva před zákonem - tohle nebylo vždycky samozřejmé. Určitě existují lidé, kteří si představují svobodu v tom, že mohou komukoli ublížit na počkání, ale v okamžiku, kdy bude stoprocentní svoboda pro všechny, tak ten, který by byl potenciální obětí, má svobodu se bránit a nebo to na někoho delegovat. To znamená platit si svojí ochranu, ale zase dobrovolně. Takže určitě ta možnost je a já doufám, že někdy v průběhu desítek, možná stovek let bude společnost svobodnější než teď.

Samozřejmě lidé jsou lidé, takže vždycky někdo může být obětí agrese, obětí loupeže, to se stát může, ale už jenom to, že má možnost se bránit, je součástí svobody.

Pavla Chalupová a Eliška Doležilková

Karel Svoboda

Karel Svoboda byl asi nejúspěšnějším českým skladatelem populární hudby 20. století. Spolupracoval s nejznámějšími jmény z naší hudební scény.

Narodil se 19. prosince 1938 v Praze. Studoval stomatologii na Univerzitě Karlově, studium ale předčasně ukončil a začal se naplno věnovat hudbě, pro kterou měl od útlého věku talent. Kromě nadání pomohly jeho úspěchu i cílevědomost a píle, díky kterým se za svůj život podílel na stovkách hudebních projektů.

Předtím, než se dal na dráhu hudebního skladatele, působil jako klavírista v rockové hudební skupině *Mefisto*. V 60. letech začal spolupracovat s popovými ikonami, jako byli Eva Pilarová, Waldemar Matuška nebo miláček národa Helena Vondráčková. Právě ta reprezentovala se Svobodovou písní v roce 1967 Československo na mezinárodním festivalu v Riu de Janeiru. Krátce nato začal skládat i pro Karla Gotta, se kterým dlouhá léta tvořil legendární hudební dvojici. V 70. letech složil svůj první muzikál *Noc na Karlštejně*, odkud pochází hit *Lásko má, já stůňu*.

Ve své dlouhé kariéře se vždy dokázal držet aktuálních trendů. Svobodovy skladby byly geniálně jednoduché a melodické. Díky tomu si zasloužil přízeň od široké veřejnosti, na druhou stranu mu to bylo občas vytýkáno hudebními kritiky. Sám Karel Svoboda o své tvorbě řekl: „Mým cílem není poloprázdné divadlo a ocenění kritiky. Já směřuji k divadlu plnému spokojených diváků.“

Přestože za svou tvorbu získal nespočet cen a jeho písně jsou známé dodnes, není Karel Svoboda v obecném povědomí tolik jako hvězdy, které zpívaly písně z jeho dílny.

Karel Svoboda spáchal 28. ledna 2007 sebevraždu.

Majda Majnerová

HLEDÁME NOVÉHO ILUSTRÁTORA DO NAŠEHO TÝMU!

Hledáme prestižního studenta, který kreslí/maluje digitálně a rád by se přidal do našeho týmu pisálků.

Sháníme někoho, kdo by nám kreslil titulky a ilustroval časopis a naše projekty.

Pokud tě naše nabídka jen trochu zaujala, ozvi se nám na instagram [@prestiznistudent](#).

Aktuality

31.9. Volby do Národní rady Slovenské republiky vyhrála strana SMER-SD v čele s Robertem Ficem

- Jako druhá se umístila strana Progresívne Slovensko a jako třetí strana HLAS-SD
- Prezidentka Čaputová následně jmenovala novou vládu, kterou tvoří strany SMER-SD, HLAS-SD a SNS - premiérem se stal právě Robert Fico

(zdroj: Seznam Zprávy)

2.-9.10. Tento měsíc se předávaly Nobelovy ceny

- Konkrétně se ceny předávaly v oblasti fyziky, chemie, lékařství, literatury, podpory světového míru a ekonomie

(zdroj: vedavyzkum.cz)

7.10. 2023 Palestinské hnutí Hamás zahájilo útok na Izrael, jedná se o další část palestinsko-izraelského konfliktu

- Při úvodním vtrhnutí Hamásu do Izraele zemřelo 1400 lidí na straně Izraele, 1500 naopak na straně Hamásu

(zdroj: E15, npr.org)

13.10. Poslanecká sněmovna schválila konsolidační (úsporný) balíček

- Jedná se o balíček vládních opatření, které mají státu pomoci snížit jeho náklady a zvýšit příjmy v následujících letech
- Většina opatření se týká primárně daní

(zdroj: ČT24)

17.10. Vláda ustála hlasování poslanecké sněmovny o nedůvěře

- Hlasování vyvolalo opoziční hnutí ANO, trvalo celkem 31 hodin a jeho důvodem byla údajná účast ministra vnitra Víta Rakušana v kauze Dozimetr
- Toto volební období je to již třetí hlasování o nedůvěře

(zdroj: IRozhlas)

28.10. V den vzniku samostatného Československa proběhlo každoroční slavnostní předávání státních vyznamenání

- Jednalo se o Pavlovu premiéru, oceněných osobností bylo celkem 62
- Patřil mezi ně například Petr Pithart, Karel Schwarzenberg, Jiří Bartoška nebo také Marta Kubišová

(zdroj: Seznam Zprávy)

Inflace za září zpomalila na 6,9%, stává se tak nejnižší od prosince 2021 a schodek rozpočtu klesl na 180,7 mld

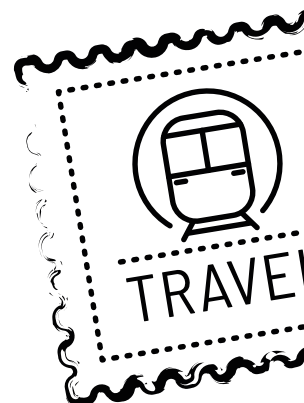
- Finanční data budou vždy z předchozího měsíce, protože za měsíc říjen budou zveřejněna až po vydání tohoto dílu.

(zdroj: ČT24)

Ondřej Groh

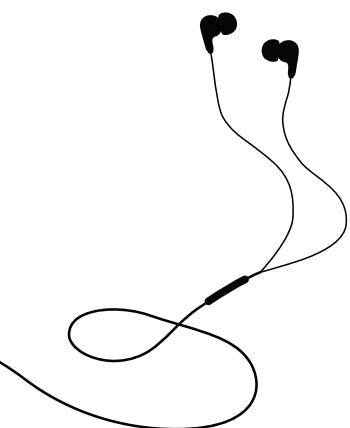
Cestování MHD

Pro všechny velmi dobře známá,
občas do světa divů a zjevů brána.
Někdy záchranou, jindy peklem se stává,
městská hromadná doprava.

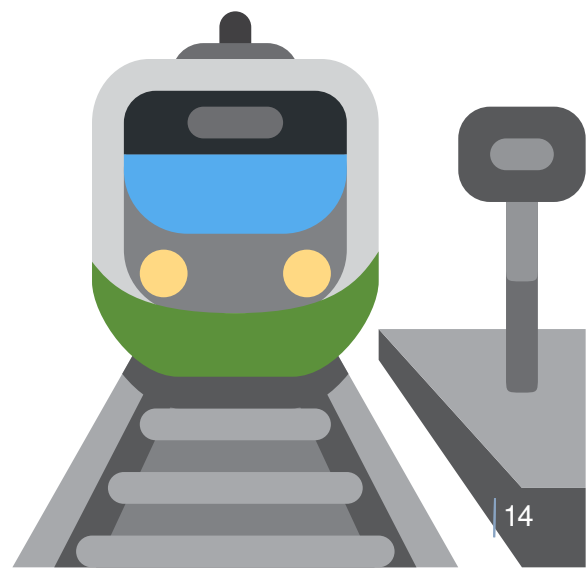
Ráno vkročím, všude opět plno,
balancovat bez držení zase nutno.
Za zmínku stojí i všechny ty existence,
nepostrádáte někdo uprchlé šílence?

Jedna do telefonu haleká každé ráno,
že je to poněkud komické, není jí známo.
Ten strašák plešatý asi plíce vykašle,
s čirou nenápadností opouštím kupé.

Řidič pro změnu jede jak pod vlivem,
prudce strhne volant s údivem.
Když nevyhnu se noční jízdě prázdným
busem,
osoba za volantem je rázem mým únoscem.

Majda Kozlová

DOMA U TELEVIZE? JAK PROŽILI NAŠI PROFESOŘI 17. LISTOPAD?

Sametová revoluce je jedna z mála historických událostí, kterou si pamatuje snad kdokoliv, komu je alespoň 40 let. Mnozí z našich známých a blízkých ji pravděpodobně zažili velmi zblízka, bereme-li v potaz, že jsou z Prahy a jejího okolí. Kdo z nás někdy neslyšel od svých rodičů, prarodičů či tetiček, co ten den dělali. Ale vyprávěl vám o tomto dnu někdy některý z našich profesorů? Pokud ne, můžete dnes nahlédnout alespoň některým z nich do jejich minulosti a osobního života.

Daniela Petříčková

Co jste dělala 17. listopadu 1989?

Byla jsem doma. Nenesu si ze 17. listopadu žádné jizvy, žádné šrámy po pendreku. Ty důvody byly více méně rodinné. Takže já jsem to jenom sledovala.

Vnímala jste nějaké zásadní změny ve vašem životě po revoluci?

Tak jistě. V běžném životě, co se třeba nás v rodině dotýkalo, protože jezdíme až úplně na jih na hranice s Rakouskem. Tam byly najednou otevřené hranice, to si pamatuju dobře, protože si vzpomínám na ostatné dráty, které tam byly předtím.

A teď, pokud bych k tomu mohla něco dodat. Nejsm si tedy úplně jistá, ale mluví se o tom, že je to svátek svobody; ostatně, téma tohoto čísla je také svoboda. Chtěla bych ale spíš dát k úvaze dva momenty.

První je zpochybnění našeho boje za svobodu. Když o tomto výročí mluvíme, často zapomínáme na historický kontext. A ten je takový, že v době, kdy došlo k listopadovým událostem, byla úplně jiná situace v Polsku. Byla jiná situace v bývalém Východním Německu, Němci proudili přes Maďarsko přímo do Západního Německa a nakonec proudili i přes velvyslanectví Západního Německa v Praze. A Maďarsko pochopitelně, jestli nechávalo východní Němce procházet, tak už bylo taky někde jinde. My ve zkratce a s nadsázkou řečeno jsme se do té svobody probudili.

Druhá poznámka ke svobodě. Právě protože jsme byli s rodinou na samých rakouských hranicích v jižních Čechách, tak jsem také byla přítomna, když se otevřely hranice. Do městečka Gmünd začaly proudit davy Čechů a nakupovat všelijaké věci. A v rakouských obchodech byly nápisy „Češi, nekradte tady“. Takže bych to uzavřela takovou naučnou poznámkou, že když se mluví o svobodě, tak se mluví o tom, že je člověk od něčeho svoboden. (A my se skutečně od něčeho osvobodili.) Tak je také svobodný k něčemu, k nějakému cíli. A když jsem pozorovala ty občany s kávovary a jogurty mnoha druhů, tak jsem začala pochybovat, že víme, k čemu tu svobodu máme.

Alena Horáčková

Co jste dělala 17. listopadu 1989?

Co jsem dělala sedmnáctého listopadu 1989, si pamatuju téměř přesně. Myslím, že to byl pátek a já byla v divadle, v Branickém divadle, kde bylo taneční představení, které připravoval bratr mé kamarádky. Ale to představení se zpožďovalo, protože někteří účastníci nepřicházeli a okolo byl trochu chaos. Víím, že potom někdo vystoupil a řekl, že budeme muset ještě chvíli počkat, protože se stalo něco na Národní třídě a někteří se nestačili dopravit. Pak se dopravili a to představení nakonec proběhlo.

Vnímala jste nějaké zásadní změny ve vašem životě po revoluci?

Ano, protože já jsem v té době učila na průmyslovce. Ale zároveň jsem se tehdy dostala na konkurz, který vyhlásil Československý rozhlas, a začala jsem hned od listopadu 89 pracovat na stanici Mikroforum. A mám pocit, že to byla nejdynamičtější doba mého života.

Pro mě není jenom rok 1989 zlomovým bodem. Pro mě jsou to vlastně i ta devadesátá léta, která jsou dneska vnímaná trošku jako problematická doba. Ale z hlediska svobody, nadechnutí se a otevření – to byla převratná doba. Začali se tady objevovat lidé, kteří sem dlouhá léta nesměli. Pro mě to bylo například úžasné setkání s Karlem Krylem. Takže já si myslím, že to byla nejnádhernější doba a jsem moc ráda, že jsem ji zažila.

Lenka Dvořáková

Co jste dělala 17. listopadu 1989?

Co jsem ten den dělala, si pamatuju velmi dobře. Byla jsem ve školním roce 1989/90 třídní ve čtvrtém ročníku. A týden před 17. listopadem jsme měli nějakou poradou a dostali jsme od paní ředitelky informaci, že máme studenty upozornit, že demonstrace svolána na 15. listopadu na náměstí Primátora Vacka (dnešní Mariánské náměstí) před budovou magistrátu není dovolená a že tam chodit nemají.

Dodám na vysvětlenou, že šlo o demonstraci, kterou pořádali nějakí ekologičtí aktivisté a měla být projevem protestu proti budování tunelu pod Stromovkou.

A další informace z té porady, kterou jsem brala jako informaci relevantní, která přišla z nějakých vyšších míst, byla, že akce 17. listopadu je povolena a tam studenti jít mohou. A tak jsem to jako třídní svým studentům vyřídila. Varovala jsem je, že 15. listopadu by nikam chodit neměli, ale 17. listopadu jít mohou.

No a vzhledem k tomu, že ti moji tehdejší studenti byli čtvrtáci, tak doopravdy šli. A na té Národní třídě byla většina studentů od nás ze školy, ne jenom ze čtvrtých, ale i z nižších ročníků.

Já jsem tam nebyla, brala jsem to jako organizovanou akci určenou pro studenty, která byla povolena. Tak byla nějak organizována nebo spoluorganizována i tehdejší SSM (Socialistický svaz mládeže pozn.red.).

Já jsem ten den prožila jinak, ale přesto na něj mám takové osobní vzpomínky, které se mi zapsaly hluboko do paměti. Nepohodla jsem se s jednou kolegyní hned ráno a to se mi stalo snad poprvé v životě. A moc těžko jsem to nesla.

Večer jsem se pak šla na chvíli projít, abych se uklidnila a přišla na jiné myšlenky. Procházela jsem se po Starém městě, šla jsem Rytířskou ulicí a vůbec jsem netušila, k čemu se schyluje na Národní třídě.

Když jsem ale přišla domů, volala mi kamarádka, že je její dcera, která tehdy byla ve čtvrtáku na pražském gymnáziu, na Národní třídě. To už se začaly šířit informace o tom, co se tam děje. Takže pak už jsme to začali sledovat.

Vnímala jste nějaké zásadní změny ve vašem životě po revoluci?

Ano, v následujících dnech jsem určitě změny pociťovala. Protože tady ve škole jsme hned v pondělí ráno vyhlásili stávkou. Každý den odpoledne jsme chodili na Václavské náměstí.

A pak, jak se dál poměry měnily, tak jsme se dostávali k novým informacím. Třeba my, učitelé dějepisu, jsme měli různé možnosti, jak se dál vzdělávat. To byla pro mě asi ta největší změna. Každý týden jsem chodila na nějaké přednášky a pak jsem i souvisle dva roky studovala.

Ivana Pechová

Co jste dělala 17. listopadu 1989?

Já jsem byla zrovna mimo Prahu na dovolené. V té době jsem pracovala ve výpočetním centru na vysoké škole ekonomické. Takže jsem to sledovala pouze ve zprávách. A pak, když jsem se vrátila v pondělí zpátky, jsem nepociťovala, že by se něco až tak významně změnilo.

Na té vysoké škole, kde jsem pracovala, pak studenti plánovali výjezdy do měst po celé republice. My jsme ve výpočetním centru tiskli různé letáky a plakáty. A pak se chodilo na Václavské náměstí v plném očekávání těch všech změn.

Milan Purnoch

Co jste dělal 17. listopadu 1989 ?

Já jsem byl v podstatě politický emigrant. Já s bráchou

jsme emigrovali, normálně natvrdo přes hranice do Německa. Chtěli jsme navždy odjet z totality. A v zápětí, když jsme takto unikli, tak byla revoluce. A to jsem seděl v bytě a koukal na to v televizi.

Pavla Chalupová

Krátký návod na to, jak volit od nezkušeného 18letého studenta

Většina z vás, co teď čte tenhle text, bude pravděpodobně brzy moct jít volit, a nejen proto jsem chtěl k tomuto článku o svobodě napsat tento dodatek. Je to způsob, kterým já nahlížím na volby a který mně osobně dává smysl, takže pokud už mých názorů máte dost, zavřete časopis a běžte se projít. Pomáhá to;).

Je naprosto normální, že ve volbách nenaleznete kandidáta, se kterým byste souzněli, naopak bych dokonce řekl, že je špatně, když se vám to povede. Může to totiž poměrně jednoduše vyústit v idealizaci tohoto politika/strany a to dle mého názoru nikdy není dobře. Určitě znáte

To klišé: „Vybírejte menší zlo.“ Někdo by mohl prohlásit, že je naprosto strašné, že jsme v takovéhle fázi politiky, ale ono je to podle mě dobře. Dělá nás to ostražitějšími. Dávejte si proto pozor na politické slovíčkaření o tom, co je dobro a co je zlo, a raději si na věc udělejte svůj vlastní pohled za pomoci informací, kterých máme kolem sebe, řekl bych, až příliš. Nastavte si, jaké hodnoty jsou pro vás u politika/politické strany důležité. Vzdělávejte se a ohlížejte se do historie na volby, které proběhly předtím. Čím déle budete aktivním voličem, tím více pochopíte, o čem vůbec je ten celý politický svět, jak probíhá volební kampaň, co za ní stojí atd. Chce to hlavně zkušenosti a ty my, mladí, můžeme v tuto chvíli získat jedině tak, že se budeme dívat na to, co se dělo předtím, snažit se to pochopit, naslouchat zkušenějším a následně si filtrovat, s čím souhlasíme a s čím naopak ne. Všechno to chce čas, ale pokud by se každý z nás v tomto ohledu trochu snažil, tak si myslím, že by nám tu na nějakou dobu mohla ta demokracie ještě zůstat.

Ondřej Groh

SEASONAL DEPRESSION

Depression or moodiness that comes and goes in specific time of the year or period of time.

Rok se s rokem sešel a říjen nám přinesl počasí na zimní kabát a nadmíru reklam na pumpkin spice latte. Už se blíží i ten všemi oblíbený čas, kdy se ráno vlečete potmělou Bořislavkou a než zase vyjdete ze školy, tak už pomalu zapadá sluníčko. S klesající teplotou přichází i únava a období, kdy nás učitelé zasypávají testy a úkoly. Tato hvězdná kombinace ústí i v naše klesající známky. Co přinese listopad? No není to motivující představa?

Ať už se stresujete ze školy nebo z toho, že máte až moc jablek ze zahrady a nevíte, co s nimi, tak se na chvíli zastavte a přečtěte si pár myšlenek o tom, jak vstoupit do tohoto náročného období plní optimismu a vybalancovat školou se svým osobním životem.

Podívejte se na toto období z té světlé stránky. Tělocvikáři odhazují mikiny a uvelebují se v teple tělocvičen. Užijte si těch pár měsíců, kdy nebudete muset běhat kolečka na oválu a vypadat pak celý den, jako kdybyste běhali kolečka na oválu.

Než přijdou Vánoce, uzavřete se všemi kolem vás mír. Ano, i s tím otravným člověkem, který pořád otevírá okno, i když je venku mínus deset stupňů, mezitím co vy mrznete ve svých deseti vrstvách oblečení. Daný jedinec je snad v každé třídě. Vždycky si stěžuje na vedro, ale tu mikinu si prostě sundat nemůže. Zdá se to sice jako těžký úkol, ale věřte, že jakmile nastolíte s takovým člověkem vztah založený na respektu, tak vám to přinese klid v duši a vy budete zase o krok dál na své cestě proti sezónní depresi.

Spousta z nás má pocit, že nestíhá. Pokud je tu ovšem někdo, kdo má opačný problém, tak máte štěstí. Arabská je přeci škola možností a vy se vždy můžete zapojit do mimoškolních aktivit, které vám možná přinesou radost a pocit uplatnění. Kromě English drama clubu, fotokroužku a sboru, se můžete přidat do našeho prestižního časopísku (tohle fakt není reklama).

Rovnováha mezi školou a osobním životem? Ono něco takového existuje? Přeji vám, abyste si své mentální zdraví drželi stejně pevně, jako držíte kafe před odpoledkou.

Nepoddejte se tomuto sychravému počasí. Podívejte se kolem sebe a obdivujte, objevujte a hledejte radost ze života.

A když už tohle období bude fakt k nevydržení, tak zkuste to pumpkin spice latte.

PRO TIP:

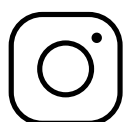

Maky Nováková

© Prestižní student 2023

Číslo patnácté

@prestiznistudent

Předej prosím časopis
někomu dalšímu.

